

BAZI BİTKİLER

Kobra zambağı

Bitkiler, fotosentez yaparak kendi besinlerini kendileri üreten canlılar. Ancak bazı bitkiler var ki, yaşamlarını sürdürebilmek için böcekleri yakalamak zorunda. İşte, bunlara “etçil bitkiler” deniyor. Etçil bitki deyince, aklınıza “yakalayacağı böcekleri kovalayan bitkiler” gelmesin sakın! Bu bitkiler de diğer bitkiler gibi kökleriyle toprağa tutunuyorlar ve

bildiğimiz anlamda hareket edemiyorlar. Yaşamları için gerekli olan suyu yine kökleriyle topraktan alıyorlar. Etçil bitkilerin diğer bitkilerden tek farkları, gelişimleri için gereken azotu toprak yerine böceklerden almaları. Çünkü, bu bitkiler besin açısından zayıf topraklarda yaşıyorlar. Bu zorluğu aşmak için yaptıkları tek şeyse “böcek yemek”. Bu nedenle etçil bitkiler, daha çok

"ET" SEVER!

Bir böcek, etçil bir bitkinin tuzağına düşseydi gökyüzünü son görüşü nasıl olurdu? Bu sorunun yanıtı yandaki fotoğrafta gizli! Hayır, yanlış anlamadınız! Bu, etçil bir bitkinin içinden çekilmiş bir fotoğraf.

<http://www.sarracenia.com>

Kobra zambağı

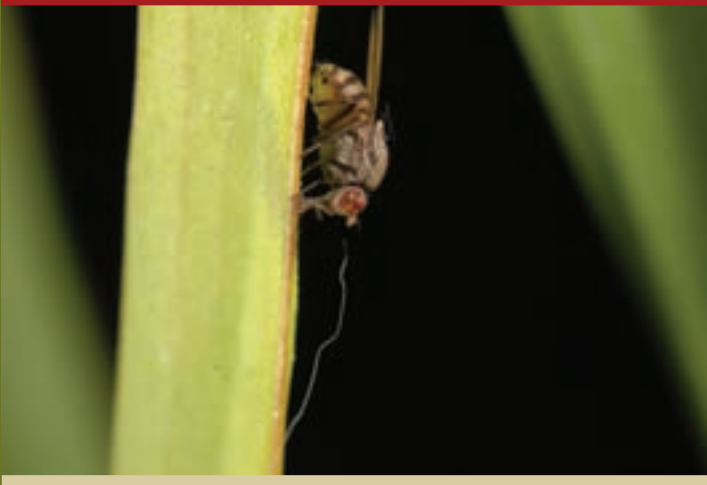
bataklık alanlarda yaşıyorlar. Etçil bitki görmek isterseniz, böyle yerlerde gözünüzü iyi açın. Bir sineği yakalamak üzere olan bir etçil bitki görebilirsiniz! Bu bitkiyi yakından inceleyip koklayabilirsiniz. Merak etmeyin, bu bitkiler insanlara zarar vermez. Onlar, yalnızca böcekleri, örümcekleri, kabuklu hayvanları, akarları ve tekhücreli hayvanları yakalarlar. Ancak bu bitkileri sakın koparmayın! Çünkü onları doğal yaşam alanlarında özenle korumamız gerekiyor.

Yandaki fotoğrafta gördüğünüz etçil bitkinin adı "Kobra zambağı". Bitki, yalnızca Batı Amerika'da bulunan küçük bir bataklık alanda yaşıyor. Sürahi biçimindeki bu bitki, bakterilerle ve diğer bazı tekhücreli canlılarla işbirliği yapıyor. Yanlış okumadınız! Kobra zambağı, bu canlılarla

Mmm! Akşam Yemeğinde Sinek Var!

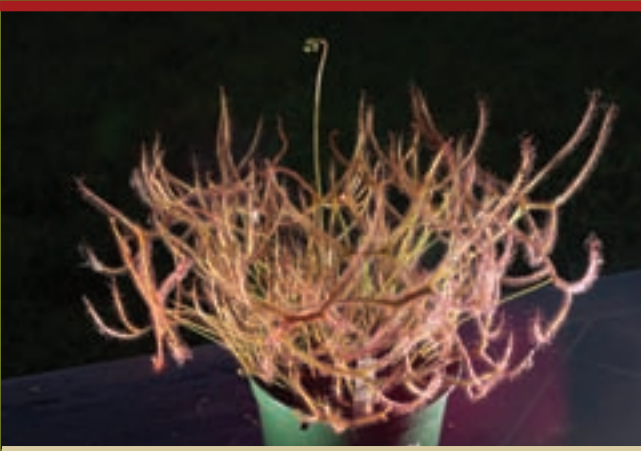
Kobra zambağıyla aynı aileden olan bu sürahi bitkisinin balözünün çekiciliğine kapılıp gelen böcek, içeri giriyor. Bir kez buraya girdikten sonra böceğin geri çıkması neredeyse olanaksız. Çünkü buradaki tüyler aşağı doğru eğimli ve böceğin yukarı çıkmasına engel oluyor. Daha aşağıdaki kısımlarsa kaygan bir maddeyle kaplı. Böcek, buraya geldiğinde kolayca huninin dibindeki sıvının içine düşüyor. Burada salgılanan kimyasal maddelerce parçalanıyor ve "yenmeye" hazır hale getiriliyor.

ortak bir yaşam sürüyor. Yakaladığı böcekleri bu canlıların yardımıyla sindiriyor. Karşılığında da onlara yaşam alanı sağlıyor.

Kobra zambağının yapraklarının üst kısmı, çoğunlukla pembemsi kırmızımsı beneklerle dolu. Bazı bölgeleri de saydam.

Yaprakları tüp biçiminde. Tüpün girişinde bulunan balözü böcekleri çekmeye yarıyor. Ancak giriş bölümü, bıyık benzeri başka yapraklarla gizlenmiş durumda. Böcek, bir kez buradan geçtikten sonra çıkışı bulamıyor. Çünkü üst kısımdaki saydam

Ahtapot Gibi...

Böcekler, ahtapot bitkisi de denen bu bitkinin balözünün güzel kokusuna karşı koyamıyorlar. Zaten bu koku böcekler için bir tuzak. Balözü, bitkinin her yerinde bulunan salgı bezlerinden salgılanıyor. Ancak bu balözü çok yapışkan. Yaprığın üzerine konan böcek buraya yapışıp kalıyor. Daha sonra yaprak böceğin üzerine katlanıyor. Salgılanan kimyasal maddeler böceğin parçalanmasını sağlıyor.

bölgeleri çıkış zannediyor. Böylece tüpün içinde yolunu kaybediyor. Burada bulunan ve eğimi aşağı doğru olan tüylere yakalanırsa da tüpün alt kısmında bulunan sıvının içine düşüyor. Bu sıvının içinde bakteriler ve tekhücreli canlılar var. Bu canlılar, böceği parçalıyorlar. Bitki, böceğin parçalanması sonucunda açığa çıkan azotu alıyor ve besin olarak kullanıyor.

Anlayacağınız gibi, bu bitkilerin bizimkinden çok farklı bir sindirim biçimi var.

Kobra zambakları koruma altında. Çünkü bu bitkiler, yalnızca belirli bir alanda yaşıyorlar ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıyalar. Aslında tüm etçil bitkiler aynı nedenden koruma altında. Evet, başka etçil bitkiler de var. Yeryüzünde 600 civarında etçil bitki türü olduğunu biliyor muydunuz? Bunların 7'si Türkiye'de doğal olarak yetişiyor. Farklı ailelerden farklı etçil bitkilerin avlarını yakalayıp parçalama

Yakalarım Seni Çekirge!

Bu sinekkapan türü, güzel kokulu balözü sayesinde böcekleri çekiyor. Böcek, balözünü tatmak için bitkinin yaprağına konuyor. Yaprığın üzerindeki tüylere dokunduğunda, yapraklar bir kapan gibi hızla kapanıyor ve böceği içeri hapsediyor. Ardından özel kimyasal maddeler salgılanıyor ve böcek parçalanıyor. Bitki, böceğin parçalanmasıyla açığa çıkan besin maddelerini kullanıyor.

yöntemleri de birbirinden farklı. Kırmızı çerçevelerin içindeki yazıları okuyarak, bunların bazılarını tanıyabilirsiniz.

Banu Binbaşaran Tüysüzoğlu
Fotoğraflar: Thomas Trinquart

Kaynaklar:
http://www.botany.org/carnivorous_plants/
<http://www.cpunkforum.com/>
http://www.oregonstateparks.org/park_115.php?md=pic
http://en.wikipedia.org/wiki/Carnivorous_plant